

Nette Korhonen

30.9.2025

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

HE 77/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Pyydettyinä lausuntona metsäkatoasetuksen kansallisesta toimeenpanosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Komissio on ilmoittanut aikomuksesta lykätä metsäkatoasetuksen soveltamisen aloittamista vuodelle eteenpäin. Tämä olisi jo toinen kerta, kun asetuksen soveltamisen aloittamista lykätään. Virallista komissio esitystä ei ole vielä annettu, mutta aikomuksen julkaiseminen aiheuttaa jo epävarmuutta toimijoissa. Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä asian huomioimista myös kansallisen lainsäädännön valmistelussa. Kansallisesta laista tuskin kannattaa päättää ennen kuin EU-tason päätökset lykkäyksestä on käsitelty.

Metsäteollisuus ry pitää globaalin metsäkadon ehkäisyä ja siten EU:n metsäkatoasetusta tärkeänä. Hallituksen esitys kansalliseksi laiksi metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista on hyvin valmisteltu täydentämään asetusta kansallisen liikkumavaran puitteissa. Joitakin selkeytyksiä lakiesitys kuitenkin vielä vaatii, jotta lainsäädännön toimeenpanosta ei aiheudu turhaa taakkaa viranomaisille tai toimijoille.

Metsäteollisuus ry esittää hallituksen esitykseen erityisesti seuraavia täydennyksiä:

- Luonnontilaiset metsät kartoitetaan valtion toimesta, koska niistä ei voi hankkia metsäkatoasetuksen vaatimusten mukaista puuta.
- Toimivaltaiselle viranomaiselle (Ruokavirasto) varmistetaan riittävät resurssit, joilla voidaan kattaa asetuksen ja lain edellyttämät säännönmukaisten tarkastusten kulut samoin kuin järjestelmä- ja hallintokustannukset.
- Lakirikkomusepäilyn tulkintaa ja toimintaohjeita selkeytetään.
- Metsäkadon määritelmää tarkennetaan.

1 Luonnontilaiset metsät

Hallituksen esityksessä ei oteta kantaa metsäkatoasetuksen tarkoittamien luonnontilaisten metsien kartoittamiseen. Hallituksen esityksessä esiin nostetun Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan luonnontilaisten metsien (ikimetsien) kartoituksen puuttumisella voi olla negatiivinen vaikutus metsäympäristön tilaan, jos esimerkiksi metsänomistajat eivät uskalla lisätä vanhojen metsien piirteitä talousmetsiin pelätessään niiden luokituttavan ikimetsiksi.

Nette Korhonen

30.9.2025

Epäselvyyttä käytännön toteutuksessa tulee aiheuttamaan metsäkatolain luonnontilaisten vanhojen metsien ja valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisten vanhojen metsien määritelmien ja kriteerien eroavaisuudet. Käytännön toteutuksen sujuvoittamiseksi Metsäteollisuus ry pitää erittäin tärkeänä, että luonnontilaiset metsät kartoitetaan viipymättä maastossa julkisen sektorin toimesta.

Luonnontilaiset metsät tulevat jäämään metsätalouskäytön ulkopuolelle. Siksi Metsäteollisuus ry haluaa muistuttaa, että valtion tulee turvata riittävä suojelurahoitus näille kohteille. Metsäteollisuus ry korostaa Metso-rahoituksen kohdentamista näihin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin.

2 Toimivaltaisen viranomaisen resurssit

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen mukaisesti toimivaltainen viranomainen kattaa asetuksen ja lain edellyttämät säännönmukaisten tarkastusten kulut samoin kuin järjestelmä- ja hallintokustannukset. Pelkästään metsäkatoasetuksen ja kansallisen lakiesityksen toimeenpano ja ylläpito tuovat yrityksille merkittäviä kustannuksia sekä hallinnollista taakkaa, eikä niille siten voi sysätä enää lisäkustannuksia.

Metsäkatoasetuksen toimeenpano on aiheuttanut yrityksille jo mittavia järjestelmien perustamiskustannuksia, ja kustannuksia tulee syntyään myös järjestelmien ylläpidosta. Pellervon taloustutkimuksen (PTT) tekemän selvityksen mukaan suurissa metsäteollisuusyrityksissä perustamiskustannusten on arvioitu olevan keskimäärin noin 3,2 miljoonaa euroa ja ylläpitokustannusten hieman yli 0,7 miljoonaa euroa vuodessa. Keskiuurissa yrityksissä perustamiskustannusten keskiarvo on 135 000 euroa ja ylläpidon vuotuinen kustannus 29 000 euroa. Pienten yritysten arvioimat perustamiskustannukset ovat keskimäärin 14 000 euroa ja vuotuisen ylläpidon kustannukset 7 000 euroa.

3 Lakirikkomusepäilyn tulkinta

Metsäkatoasetus edellyttää, että tuotteet on tuotettu tuotantomaa asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti. Hallituksen esitys jättää kuitenkin epäselväksi kansallisen tulkinnan siitä, missä tilanteissa kansallisen lain rikkomisen/rikkomusepäily tulkitaan myös metsäkatoasetuksen rikkomiseksi. Täten Metsäteollisuus ry ehdottaa, että lakiesitykseen täsmennetään toimintaohjeet tilanteissa, joissa yrityksen due diligence -järjestelmästä ja ajallaan jätetystä asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksesta huolimatta ketjussa tapahtuu lakirikkomusepäily.

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että lain perusteluja täydennetään seuraavasti: Lakirikkomusepäily ei sellaisenaan merkitse epäilyä metsäkatoasetuksen rikkomisesta. Ensin on selvitettävä, todettava ja tarvittaessa sanktioitava varsinainen lakirikkomus. Tämän jälkeen arvioidaan metsäkatoasetuksen näkökulmasta, ovatko toimijan due diligence -järjestelmä ja käytännöt olleet riittäviä lakirikkomuksen välttämiseksi. Lisäksi arvioidaan rikkomuksen tahallisuutta.

Nette Korhonen

30.9.2025

4 Hallinnolliset seuraamukset

Hallituksen esitys ei ota tarpeeksi selvästi kantaa siihen, kuinka lakirikkomusepäilyn alla olevia tuotteita kohdellaan epäilyn tutkinnan aikana. Metsäteollisuus ry korostaa lakirikkomusepäilyn yhteydessä toimintaohjeiden selkeyden tärkeyttä, jottei yrityksille ja koko ketjulle aiheudu taloudellisia seuraamuksia jo pelkistä epäilyistä.

Metsäteollisuus ry ehdottaa, että kansallista lakiesitystä täsmennetään hyödyntäen komission ohjeasiakirjoja. Siten koko erä ei ”kontaminoituisi”, jos kyseessä oleva tuote (puu) voidaan jäljittää leimikolle tai kuviolle. Täsmennyksen tulisi koskea myös tilannetta, jossa tuote on jo ehtinyt jatkaa matkaa jalostukseen.

5 Metsän muuntaminen maatalouskäyttöön

Metsäteollisuus ry korostaa selkeää kansallista tulkintaa metsäkadolle, eli tulkitaanko metsäkadoksi maankäyttömuodon muutos metsästä myös muuhun maatalouskäyttöön kuin asetuksen piirissä olevien seitsemän hyödykkeen tuottamiseen. Tällä on vaikutusta kansalliseen ruokaturvaan ja yksityisten maanviljelijöiden toimeentuloon.

Lisäksi hallituksen esitys jättää epäselväksi kansallisen tulkinnan siitä, milloin maankäytön muutos nautakarjan (tai muun tuotantoeläimen) tuotantoon on asetuksen mukaan mahdollista. Komission ohjeasiakirjan mukaan metsäkadoksi ei lueta metsän muuntamista maatalouskäyttöön silloin, kun sillä turvataan eläinten hyvinvointi äärimmäisissä ilmasto-olosuhteissa. Metsäteollisuus ry pitääkin tärkeänä, että lakiesitykseen selkeytetään kansallista metsäkadon tulkintaa ja puun markkinakelpoisuutta tilanteessa, jossa nautakarjan (tai muun tuotantoeläimen) hyvinvoinnin turvaamiseksi metsää raivataan eläinsuojaa ja sen yhteyteen rakennettavaa jaloittelutarhaa sekä tuotannon edellyttämiä muita välttämättömiä rakennuksia tai rakennelmia varten.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja